

Літвін Я.А.
студентка,
Східноєвропейський національний університет
імені Лесі Українки

ФІНАНСОВИЙ МОНІТОРИНГ ПУБЛІЧНИХ ДІЯЧІВ В УКРАЇНІ

На сьогоднішній день основною проблемою на загальнодержавному рівні є відмивання коштів публічними особами, яка дозволяє корумпованим чиновникам легалізувати свою незаконну діяльність. Така ситуація обумовлює об'єктивну необхідність у проведенні фінансового моніторингу публічних діячів.

Дана проблема знаходиться у центрі уваги багатьох вітчизняних та зарубіжних учених. Вагомий внесок у наукову думку щодо протидії відмиванню доходів, отриманих злочинним шляхом, в Україні здійснено такими вченими: С. А. Буткевич, А. В. Гайдук, С. Г. Гуржій, А. Т. Ковальчук, О. Є. Користін, А. В. Матіос, М. І. Мельник, Л. В. Новіков, Т. Рейтер, О. В. Ткаченко, А. А. Хмелюк тощо.

Фінансовий моніторинг публічних осіб – сукупність заходів, які здійснюються суб'єктами фінансового моніторингу у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів публічних діячів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванню тероризму, що включають проведення державного фінансового моніторингу та первинного фінансового моніторингу.

Державний фінансовий моніторинг – це сукупність заходів, які здійснюються спеціально уповноваженим органом виконавчої влади з питань фінансового моніторингу, що спрямовані на аналіз та перевірку інформації щодо різноманітних фінансових операцій, наданої суб'єктами первинного фінансового моніторингу, відповідно до чинного законодавства України.

Первинний фінансовий моніторинг – діяльність суб'єктів первинного фінансового моніторингу по виявленню, відповідно до Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення», фінансових операцій, що підлягають обов'язковому фінансовому моніторингу, та інших фінансових операцій, що можуть бути пов'язані з легалізацією (відмиванням) доходів [3, с. 174–180].

Законом України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» визначено наступні категорії публічних діячів: національні, іноземні, міжнародні публічні діячі, пов'язані та близькі особи.

Фінансовий моніторинг публічних осіб передбачає, перш за все, здійснення ідентифікації, верифікації та вивчення публічного діяча, що, як правило, включають такі заходи:

– проведення ідентифікації та верифікації відповідно до встановлених Законом випадків;

– здійснення перевірки інформації про публічного діяча або особи, яка діє від його імені, особи близької або пов'язаної з публічним діячем для підтвердження або спростування наданих ним даних, достовірність та повнота яких є сумнівною;

– уточнення ідентифікаційних даних та іншої наявної інформації про публічного діяча;

– встановлення джерел походження коштів та активів публічних осіб.

Оскільки, згідно із законодавством України, публічні діячі є суб'єктами високого ризику, суб'єкт первинного фінансового моніторингу зобов'язаний проводити не рідше одного разу на рік уточнення інформації про такого клієнта.

Страховики (перестраховики), страхові (перестрахові) брокери, крім заходів, здійснюють також заходи для встановлення факту про те, чи є така особа за договором (полісом) страхування життя вигодонабувачем. У разі встановлення факту про те, що така особа є вигодонабувачем, проводиться поглиблена перевірка клієнта-держателя такого страхового полісу [1].

Крім цього, законодавством України передбачено притягнення до відповідальності за діяння, пов'язані із легалізацією доходів. Отриманих злочинним шляхом. Відповідно до Закону України «Про засади запобігання і протидії корупції», публічні особи, які вчинили корупційне правопорушення, притягаються до кримінальної, адміністративної, цивільно-правової та дисциплінарної відповідальності. Відомості про таких осіб заносяться до Єдиного державного реєстру осіб, які вчинили корупційні правопорушення. Окрім цього, зазначений публічний діяч підлягає відстороненню від виконання повноважень на посаді [2].

Отже, на сьогоднішній день національна система боротьби з легалізацією (відмиванням) доходів, отриманих злочинним шляхом, в Україні знаходиться на досить високому рівні. Про це свідчить, по-перше, розробка системи засобів контролю та протидії легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом, яка включає здійснення державного та первинного фінансового моніторингу; по-друге, впровадження, поряд із системою моніторингу, спеціальних норм, які передбачають відповідальність за вчинення певних передбачених чинним законодавством дій. Незважаючи на активні дії щодо розбудови національного національного антилегалізаційного законодавства, ці питання не втратили своєї актуальності та продовжують досліджуватись вітчизняними вченими.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1702-18>.

2. Закон України «Про засади запобігання і протидії корупції» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3206-17>.

3. Хмелюк А. А. Фінансовий моніторинг: суб'єкти та об'єкти в Україні / А. А. Хмелюк // Науковий вісник Національного університету ДПС України (економіка, право). – 2014. – № 1 (64). – С. 174–180. – Режим доступу: [file:///C:/Documents%20and%20Settings/Admin/D0%9C%D0%BE%D0%B8%20D0%B4%D0%BE%D0%BA%D1%83%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D1%82%D1%8B/Downloads/Nvnudpsu_2014_1_25%20\(2\).pdf](file:///C:/Documents%20and%20Settings/Admin/D0%9C%D0%BE%D0%B8%20D0%B4%D0%BE%D0%BA%D1%83%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D1%82%D1%8B/Downloads/Nvnudpsu_2014_1_25%20(2).pdf)